

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

No.: 72205
Bijl.: een

's-Gravenhage, 28 October 1949

Betr.: Overzicht no.9

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van Overzicht no.9 van mijn Dienst, afgesloten per 17 October 1949.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

J.G. Crebbendam.

AAN: Alle Politieverbindingen.

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Overzicht No. 9, 1949

I N H O U D

I. Communisme Internationaal	blz. 1
II. Activiteit C.P.N. (De Waarheid)	" 4
III. Neven- en mantelorganisaties der C.P.N.	" 10
IV. Andere groeperingen	" 16
V. Indonesië	" 17
VI. Overzicht der stakingen in September 1949	" 20

INDEX a.

Tegenstellingen in de Belgische communistische partij	blz. 1
Zuivering van plaatselijke aard door het Politiek Bureau der Franse communistische partij ongedaan gemaakt	" 1 2
Het "Vredesoffensief" van Moskou beïnvloedt het optreden van de communistische partijen in het Westen	" 2
Vredeskaravaan van A.N.J.V. en A.B.C. naar het Belgisch Congres voor de Vrede (16-10-1949)	" 3
Verspreiding van een anoniem pamflet, waarin in naam van de Russisch-orthodoxe kerk stelling wordt genomen tegen het zogenaamde oorlogsdrijven van andere kerkgenootschappen	" 4
De leiding der C.P.N. veroordeelt sectarisme in de partij	en " 4 7
De C.P.N. tracht het isolement van de partij te doorbreken	" 5
Materiële aanknopingspunten voor verdere agitatie der C.P.N.	" 5
Onjuiste conclusie van het Partijbestuur der C.P.N. over de uitslag der gemeenteraadsverkiezingen-1949	en " 6 7
Ontoereikend werk van de C.P.N.-bedrijfsafdelingen	" 7
Geschenken van communisten in Nederland ter gelegenheid van Stalins a.s. zeventigste verjaardag	" 7
Meningen in de C.P.N. ten opzichte van het onderduiken door militairen	" 8
Uitspraak van Paul de Groot over eenheid der arbeiders	" 8
De Waarheids-werfcampagne; invloed van buitenlandse voorbeelden	en " 8 9
Processen het dagblad "De Waarheid" aangedaan terzake belediging	" 9
Landelijk scholingsbureau van het A.N.J.V. gevormd	" 10
A.N.J.V.'ers zenden onderscheidingstekenen van het Tito-regiem terug	" 10
Vredesjeugdcomité's	" 10
Activiteit van de Ned.Pioniersbond	" 11
Bijvalsbetuigingen voor het 12 en 13 November te houden congres "Onderwijs en Vrede" van de O.P.S.J.	" 12

INDEX b.

"Schaakbulletin", nieuwe uitgave van de Ver. "Nederland-U.S.S.R."	blz.12
De vredespropaganda van het Nederlands Organisatie Comité van het Wereldvredescongres; communistisch gerichte actie	" 13 en " 14
Bijeenroeping van een Nederlands Vredescongres op 10 en 11 December 1949 te Amsterdam	" 14
De reorganisatie in de E.V.C.	" 14
Verandering van de naamsaanduiding der E.V.C.	" 16
E.V.C.-Conferentie voor Werkende Vrouwen (29-10-1949) te Amsterdam belegd	" 16
De ernstige bestaanszorgen van "De Vlam"	" 17
Telegrafische gelukwens van de C.P.N. aan haar zuster- partij in China	" 17
Felicitering van de "Perhimpunan Indonesia" aan Mao Tse Tung	" 18
Congres van Aziatische Vrouwen te Peking (1-6 Dec.1949)	" 19

I. COMMUNISME INTERNATIONAAL.

Bij voortdurende blijken de communistische partijleiders in West-Europa, die trouw zijn aan het Stalinisme, beducht voor zogenaamde nationaal-communistische of Tito-istische neigingen. Van de dezerzijds gesignaleerde oppositie in het communistische kamp van West-Duitsland (zie overzicht no.8-1949, blz. 1) werden ook elders, ofschoon publiek minder opvallend, symptomen waargenomen. In België ontstond politieke deining rond Jean Borremans, communistisch Kamerlid en oud-minister, tevens lid van het Centraal Comité en het Politiek Bureau van de C.P.B. Hij zou door sommigen in de partij verdacht zijn van het koesteren van nationaal-communistische sympathieën. In het Centraal Comité der Communistische Partij, dat begin September te Brussel vergaderde, vielen daarover harde woorden. Borremans kreeg gelegenheid in critiek en zelfcritiek zijn standpunt breedvoerig uiteen te zetten. De weer-geve van zijn woorden besloeg in de "Rode Vaan" (10-9-1949) een volle pagina.

De gerezen tegenstellingen werden in zoverre weggenomen, dat de eenheid van de c.p. naar buiten niet werd verbroken. Sommigen zien in de onenigheden een geënsceerd spel van de Belgische Communistische Partij teneinde invloed te verkrijgen in links-socialistische kringen en speciaal in de opgerichte, of nog in oprichting zijnde socialistische "actie-comité's" aldaar. De voorzitter der S.P.B., de heer Max Buset, waarschuwde in de socialistische pers tegen mogelijke infiltratie van deze actie-comité's door communisten.

In Frankrijk heeft een beslissing van het Politiek Bureau der Parti Communiste Français een plaatselijke zuivering in de partijgeleiden, daterend van Juli 1948, ongedaan gemaakt. Ze geldt de terugkeer in de boezem der communistische partij, o.m. van Louis Prot, afgevaardigde van de Somme, burgemeester van Longueau. De beslissing van het dagelijks bestuur der P.C.F. werd o.a. door hem mede ondertekend. De desbetreffende publicatie geschiedde in de "Humanité" van 9 September j.l. De redactie van genoemd blad voegde daaraan toe, dat de tegenstanders van de communistische partij zich te vroeg hadden verheugd. Zij hadden van het thans opgeloste conflict afbrokkeling en verzwakking van zekere organisaties der partij verwacht.

De beslissing van het Politiek Bureau der P.C.F. blijkt van meer dan lokale betekenis te zijn. Maurice Thorez, secretaris-generaal der partij, signeerde als eerste ondertekenaar de bekendmaking van het Politiek Bureau in deze kwestie. Het Politiek Bureau overwoog "dat het verdiepen van de meningsverschillen van "persoonlijke aard de vreugde uitlokt van de vijanden der Partij "op het moment, dat meer dan ooit de eenheid van alle werkers "rond de Partij dringend nodig is in de strijd voor de verdediging "van de vrede".

.. Het Politiek Bureau richtte een waarschuwing tot het afdelingsbestuur van Longueau en tot het Districtsbestuur (Bureau de la Fédération), die de beginselen van het democratisch centralisme der partij hadden veronachtzaamd. Voorts werd "kameraad Prot" openlijk berispt "zich te hebben laten meeslepen tot het uiten van "beschuldigingen in het openbaar tegen leden van de Partij".

De aan deze verzoening gegeven ruchtbaarheid wijst erop, dat Moskou het momenteel ongewenst acht de volgzame communistische partijen in het "kapitalistische Westen" in opspraak te brengen door openbare zuiveringen. Achter het IJzeren Gordijn vonden zij evenwel in alle scherpere verder plaats. Zij gingen daar vergezeld van maatregelen ter sowjetisering (b.v. massa-arrestaties in Hongarije en Tsjecho-Slowakije). Het te Budapest gevoerde proces-Rajk heeft deze zuiveringswoede op dramatische wijze geaccentueerd. In het Westen werd daarentegen aangestuurd op een politiek van verzoening en handreiking, ingegeven door de beweerde behoefte aan solidariteit voor een zgn. eensgezinde strijd van alle vredelievenden tegen de oorlogsdreigingen. Vooral dit zgn. vredesmotief werd in de hiervoren gereleveerde beslissing van het Politiek Bureau der P.C.F. naar de voorgrond geschoven.

Het Kremlin eist van zijn volgelingen in het Westen grote zelfbeheersing. De communisten mogen daar kennelijk onder geen beding de niet-communistische elementen afschrikken, die bereid zouden zijn om aan het "vredesoffensief" actief deel te nemen. Er bestaan meerdere aanwijzingen, dat ook de C.P.N. deze politiek van matiging voert. Daarbij dient men niet uit het oog te verliezen, dat de C.P.N. zich in menig opzicht bij haar optreden naar buiten heeft gematigd uit louter tactische overwegingen. Zij hoopt zodoende gunstige resultaten te bereiken, in het bijzonder onder de niet-communistische arbeiders, kleine middenstanders e.a.

De C.P.N. zet echter tezelfdertijd, getuige de uitlatingen van haar pers en haar woordvoerders in vergaderingen, de aanval op de "reactie" onverminderd voort. Dit heeft o.m. geleid tot een aantal strafvervolgingen tegen "De Waarheid", waarover in hoofdstuk II bijzonderheden zijn te vinden.

Bij het werken van de communisten in vredescomité's, viel in de jongste verslagperiode op, dat zij zich in toenemende mate onthielden van een politiek getuigen. Kennelijk geldt hierbij het parool, dat de communisten de meest toegewijde organisatoren van het vredeswerk behoren te zijn, zonder tegenover andersdenkenden hun partijlidmaatschap te doen kennen. Dit streven verklaart waarom onlangs in een te Amsterdam door circa 400 genodigden gehouden vergadering van het Comité van Actie voor de Vrede enkele Franse gasten niet werden voorgesteld als militante communisten, wat zij in wezen blijken te zijn. Het betreft hier met name Madame Andrée Dutilleul en Gilbert de Chambrun. Eerstgenoemde werd in de vergadering ten onrechte aangekondigd als voorzitter van de Franse Vrouwenbeweging. Wel vertegenwoordigde zij deze Union des Femmes Françaises (U.F.F.) op de 16 October 1948 gehouden vrouwenconferentie van de communistisch georiënteerde Confédération Générale du Travail (C.G.T.).

Mevrouw Dutilleul is een vooraanstaande communiste, gelet op haar lidmaatschap van het Centraal Comité der Franse communistische partij. Deze kwaliteit werd verheimelijkt voor de Amsterdamse vredesbijeenkomst, waar zij met Gilbert de Chambrun optrad. Laatstgenoemde buitenlandse gast werd in de Amsterdamse vergadering een progressieve katholiek genoemd.

In het najaar van 1948 betuigde hij adhaesie aan het Comité ter verdediging van de twaalf leiders der Amerikaanse Communistische Partij, die dezer dagen te New York schuldig zijn bevonden door hun rechters. De Chambrun voerde in November 1948 als lid van de Unie van vooruitstrevende Christenen het woord op een vergadering van de C.G.T. Hij werd in Juni 1949 in de "Humanité" vermeld als lid van het Nationaal Comité van de vereniging "Frankrijk-U.S.S.R."

Berend Blokzijl, een van de vice-presidenten van het Wereldvakverbond, spoorde dezelfde vergadering aan om de door het W.V.V. geproclameerde Internationale Vredesdag op 2 October te doen slaan. De vrede was geen monopolie van enige organisatie, politieke groepering of religie maar van de vredelievende mensheid. Derhalve was verdraagzaamheid in de vredesbeweging noodzakelijk. De grondslag van de vredesbeweging lag en moest liggen in de arbeidersklasse, ongeacht waar de arbeiders werkzaam, hoe zij georganiseerd waren, en wat ook hun geloof mocht zijn. Geen verschil van mening behoorde te beletten eensgezind voor de vrede te strijden. Het samengaan van alle arbeiders met de geleerden en de kunstenaars zou aan die strijd diepgang verlenen.

Zondag 16 October j.l. werd te Brussel de slotbijeenkomst van het Belgisch Congres voor de Vrede gehouden met vredeskaravannen uit het gehele land en deelneming van een aantal buitenlandse delegaties. Voor Nederland heeft het A.N.J.V. in technische samenwerking met de Arbeidersbond voor Cultuur een vredeskaravaan geformeerd. Enige honderden deelnemers vertrokken vroeg in de morgen per autobus naar de Belgische hoofdstad. Het Jeugdcomité van het A.N.J.V. heeft daar enige geschenken overhandigd, o.a. een portret van Hannie Schaft.

Radio Moskou bleef voortgaan met het signaleren van "oorlogsvoorbereidingen" in het Westen. In een uitzending d.d. 29 September j.l. heette het, dat de regerende kringen van Nederland onverschillig bleven voor de behoeften van het volk, daarentegen gehoorzaam de eisen inzake de uitbreiding van de vliegvelden en de marinobases inwilligden, gesteld vanwege het Noord-Atlantisch bloc. De vooruitstrevende pers haalde steeds nieuwe gegevens aan over het overschakelen van vreedzame bedrijven op de oorlogsproductie. Zelfs een bedrijf te Amsterdam, dat voor korte tijd stofzuigers vervaardigde, was, aldus de spreker voor Radio-Moskou, thans met de productie van bommen begonnen. De grootste Nederlandse monopolies, die grote winsten uit de bewapeningsjacht sloegen, werden vanzelfsprekend bondgenoten van de Amerikaanse oorlogstokers genoemd.

In een andere uitzending van Radio-Moskou werd medegedeeld, dat ongeveer honderdduizend personen te Amsterdam deelnamen aan de viering van de Wereldvredesdag. In werkelijkheid was dit aantal circa zeventuizend. De "Humanité" (3-10-1949) schatte het aantal deelnemers in de hoofdstad van Nederland op meer dan driehonderdduizend.

Aan honderden bezoekers van een openbare C.P.N.-vergadering te Rotterdam werd bij de ingang van de zaal een anoniem pamflet, getiteld "Een boodschap aan de wereld", uitgereikt. Dit geschiedde kennelijk met instemming van de organisatoren dezer massale bijeenkomst. In het vlugschriftje wordt o.m. gememoreerd, dat te Moskou ter gelegenheid van het 500-jarig onafhankelijk bestaan van de Russische-orthodoxe kerk een Woord tot de christenen van de gehele wereld werd verspreid. De orthodoxe kerk had zich met de sowjetregering verzoend, omdat deze een panslavische politiek voert, "waarvan men uitbreiding van de orthodoxe kerk mag verwachten". Zowel in Polen als in Roemenië had de Grieks-katholieke (geunieerde) kerk, die al 2 à 3 eeuwen onder Rome stond, het rooms-katholicisme de rug toegekeerd en zich weer bij de moederkerk van Moskou aangesloten.

De boodschap van de kerk te Moskou volgde dan, aldus de tekst van het pamflet, in haar geheel. Dit "onafhankelijk" geluid dringt het verst door in de hier weergegeven passage: "Het maakt op ons, dienaren van de orthodoxe kerk, een slechte indruk, dat de aanstichters van een nieuwe oorlog kinderen der katholiek-protestantse wereld zijn. Het doet ons diep leed, dat wij, in plaats van de stem van de vrede en van de christelijke barmhertigheid, uit het bolwerk van het catholicisme, het vaticaan, en uit het nest van het protestantisme in Amerika horen, hoe een nieuwe oorlog de zegen ontvangt en hoe op de atombom en dergelijke vindingen ter vernietiging der mensheid, lofliederen gesongen worden".

II. ACTIVITEIT C.P.N. (DE WAARHEID).

Met nog groter klem dan tevoren heeft de partij-élite de noodzaak bepleit, dat de communisten alle sporen van sectarisme (overdreven zocht naar afscheiding) uit hun rijen zouden weren. De C.P.N. kenschetst het als een ernstig beletsel om de massa op een zo breed mogelijk front te kunnen mobiliseren "voor een strijd met vreedzame middelen tegen de oorlogspropaganda der neo-fascisten".

Om te beginnen moest de C.P.N. deze eis aan eigen aanhangers stellen teneinde de zgn. vredesactiviteit een kleine kans van welslagen te bieden. De taak voor de partij was als stuwende kracht een in het openbaar politiek zo onopvallend mogelijke voorbereiding te treffen voor het vieren van de Wereldvredesdag. Deze internationale demonstratie werd reeds bij voorbaat een nieuwe slag voor het kapitalistische systeem genoemd. Aan het partijka-der werd overigens in één adem een uitspraak van Berend Blokzijl voorgehouden, dat zelfs de kapitalist, die eerlijk voor de vrede is, "onze bondgenoot" kan zijn.

Het opportunistische element wordt hier aangegrepen om te trachten op de lange baan een beginsel te verwerklijken. Leidende C.P.N.-kringen hebben samenwerking met anti-militairistische en pacifistische organisaties, met wereldfederalisten e.d. aanbevolen. Indien deze zou slagen, dan achtten de communisten zulks

een belangrijke stap vooruit om de massa geleidelijk te voeren naar het socialisme, in casu een principieel doel. De partij gaf reeds het consigne uit, dat iedere communist zich bemind dient te maken bij alle sympathiserenden met de vrede. De partijleden moeten zonder voorwaarden hunnerzijds te stellen overal met iedereen praten: in de bedrijven, op vergaderingen, op straat. De vrouwen kiezen haar arbeidsterrein in de woonwijk, in de winkels, waar zij haar inkopen doen etc. Ook zij discussiëren, evenals de jeugd, waar en wanneer zij maar andersdenkenden ontmoeten, vooral in werkplaatsen, ateliers e.d.

Het feit, dat de communisten over het gehele land, ondanks protesten hunnerzijds, door de overige partij-politieke groeperingen verwijderd zijn gehouden uit de wethouderszetels, heeft nog eens te meer het toenemende isolement der C.P.N.-ers gedemonstreerd. Blijkbaar doet de partij alle moeite om deze vereenzaming ongedaan te maken. Zij wil een tegenstroming te weeg brengen. De partijleden ontvangen aanwijzingen om, koste wat kost, het contact met de massa op te nemen, waar dit verbroken werd en te versterken, waar het nog bestaat. Dit verklaart de koers van matiging, die stellig het duidelijkst aan de dag treedt bij het vredesoffensief, maar die toch ook op andere terreinen wordt gevolgd. Men grijpt daarbij terug op de resolutie van het Partijbestuur, opgesteld in zijn zittingen van 29 en 30 Juli 1949. Daarin kwam het streven sterk naar voren tot toenadering en gemeenschappelijk optreden, vooral met de massa van sociaal-democratische huize, voor een aanzienlijk deel georganiseerd in of verwant aan de P.v.d.A. en het N.V.V.

Onder de leuze: "Eenheid van actie", tracht het Partijbestuur der C.P.N. een verbinding te leggen tussen haar standpunt van December 1948, dat een felle aanval op de leiders der P.v.d.A. inhield en zijn uitspraak van Juli 1949, dat de spanning, veroorzaakt door die heftige aanvallen, wil opheffen. Het partijbestuur heeft zich namelijk in de resolutie van Juli 1949 ten scherpste uitgesproken "tegen elke neiging om de massa van de P.v.d.A.-aanhangers en de leden van het N.V.V. met hun leiders over één kam te scheren; om ten aanzien van plaatselijke afdelingsbesturen en gemeenteraadsleden, die tot de werkende klasse behoren, op dezelfde wijze stelling te nemen als tegenover de volksvijanden van "het Partijbestuur van de P.v.d.A."

In dit tijdsgewricht werken verschillende omstandigheden eraan mede de C.P.N. een ruggesteun te geven bij haar streven om de massa te bereiken. Zij doet dit o.m. met voortgezette critiek op de devaluatie en de beweerde nadelige nasleep ervan voor grote groepen der werkende bevolking (arbeiders, kleine middenstanders en boeren); door stemming te kweken tegen de a.s. huurverhoging, tegen het stijgen van de levensmiddelenprijzen tengevolge van verdere opheffing van overheidssubsidies, tegen de verhoogde bijdrage voor radiodistributie etc. Voortbouwend op de onlustgevoelens, die zij sprekende over de dagelijkse noden bij de massa wil opwekken, hoopt de C.P.N. in buurtcomité's, vredescomité's etc. de oppositie te doen groeien. Zij zal zodoende met verdoezeling of het volkomen verzwijgen van haar politieke doeleinden, onder de bevolking levende wensen en grieven trachten te populariseren. Zal zij na de mislukte acties voor welvaartscomité's ditmaal wel enig succes

boeken? De Wereldvredeesdag werd voor de C.P.N. in tal van plaatsen zeker geen uitbundig succes. Wel slaagde zij er meer dan voorheen in velen in beweging te brengen, onder wie ook een aantal niet-communisten.

In de Resolutie van het Partijbestuur der C.P.N. van December 1948 was de mogelijkheid geuit "het beperkte succes der reactie bij de Juli-verkiezingen 1948 ongedaan te maken en vooruit te gaan". Zoals bekend is hiervan geen sprake geweest. Toen het Dagelijks Bestuur der C.P.N. in zijn verklaring over de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in "De Waarheid" van 2 Juli j.l. tot de conclusie was gekomen: "Onze partij heeft over het algemeen met succes stand gehouden tegen de aanvallen van de reactie", kon het Partijbestuur in zijn resolutie van 30 Juli j.l. om redenen van prestige moeilijk anders doen dan een ongeveer gelijklopende analyse over de verkiezingsuitslag vaststellen.

In een sedertdien uitgegeven gestencild pamflet, getiteld "Aanwijzingen voor de ledenvergaderingen voor de discussie over de resolutie van het Partijbestuur", komt onderstaande passage voor:

"In een reeks van gemeenten (46) is de C.P.N. in stemmenaantal sinds 1948 vooruitgegaan, in een ander aantal (54) is de uitslag ongeveer stabiel gebleven en in 81 plaatsen, waar wij aan de verkiezingen deelnamen, is achteruitgang sinds vorig jaar".

Uit de genoemde aantallen trok het Partijbestuur de hiervoren vermelde conclusie, dat de politiek van de partij als juist diende te worden erkend. Ware dit niet zo geweest, dan had de achteruitgang algemeen moeten zijn.

In werkelijkheid zijn de aantallen echter aldus:

t.a.v. de Tweede Kamerverk. 1948

t.a.v. de Gemeenteraadsverk. 1948

	AG	V	G	A		AG	V	G	A
Friesland	19	4	-	15	Friesland	19	-	-	19
Groningen	29	13	-	16	Groningen	29	1	-	28
Drente	7	1	-	6	Drente	7	1	-	6
Overijssel	14	6	-	8	Overijssel	13	-	-	13
Gelderland	20	3	-	17	Gelderland	18	-	-	18
Utrecht	11	3	-	8	Utrecht	9	-	-	9
Noord-Holland	58	8	1	49	Noord-Holland	57	3	-	54
Zuid-Holland	27	12	1	14	Zuid-Holland	20	-	-	20
Zeeland	1	-	-	1	Zeeland	1	-	-	1
Noord-Brabant	6	-	-	6	Noord-Brabant	6	-	-	6
Limburg	13	3	-	10	Limburg	10	-	-	10
	205	53	2	150		189	5	-	184

AG = aantal gemeenten waar de C.P.N. onder eigen naam of door middel van een bloklijst aan de verkiezing deelnam.

V = vooruitgegaan.

G = gelijk gebleven.

A = achteruitgegaan.

De gemaakte conclusie van het P.B. bevatte geen nadere aanduiding van de in de 46 gemeenten behaalde winst en van de zwaarte der verliezen, die in de 81 gemeenten zijn geleden. Er waren weinig redenen aanwezig, die een overwinning van de communisten bij de jongste raadsverkiezingen konden doen veronderstellen. Aan de ene kant kon immers worden aangetoond dat de invloed van de C.P.N. aan het tanen was en anderzijds was gebleken, dat de campagne voor het verkiezingsfonds vór beneden de verwachtingen van het Partijbestuur was gebleven. Een van de voornaamste oorzaken hiervan was, dat de bedrijfsafdelingen in de grote bevolkingscentra de aan hen opgedragen taak niet hebben kunnen vervullen.

De partijleiding bracht geen feiten naar voren, die haar analyse als juist hadden kunnen bevestigen. Daartegenover kan worden gesteld, dat bijv. in Amsterdam in de periode van April tot en met Augustus j.l. -niettegenstaande de steeds sterker wordende weerstand tegen de "oorlogsvoorbereidingen" - de pogingen van de C.P.N. om door de oprichting van zgn. vredescomité's te komen tot de stichting van een "vooruitstrevend front tegen de reactie en oorlog" volkomen zijn mislukt. De 2 October-actie bracht daarin nadien enige verbetering.

Nog in de resolutie van Juli 1949 werden de mislukkingen toegeschreven aan "tekortkomingen in het partijwerk", die op hun beurt vnl. werden geweten aan "het voortbestaan van sectarische "afgeslotenheid in de rijen van de communisten", welk "sectarisme "ook aan de dag treedt in het nog voortdurend tekort schieten der "partij bij het werk in de bedrijven".

In het hoofdstuk Indonesië wordt melding gemaakt van een felicitatie-telegram namens het P.B. der C.P.N. verzonden aan de Chinese communistische partij. Opgevallen is, dat deze gelukwens, bij ontstentenis van partijsecretaris Paul de Groot, die een reis achter het IJzeren Gordijn maakt, ondertekend werd door Jaap Brandenburg, leider van het Bedrijfsbureau der partij. De voorzitter Gerben Wagenaar of een der beide secretarissen onder De Groot, kwamen daaraan niet te pas. Wagenaar maakte 20 September j.l. in een massavergadering te Amsterdam, waar Paul de Groot als spreker grote bijval oogstte, een matte indruk. Zijn verward betoog over devaluatie en Miljoenennota had nauwelijks de aandacht van de 2300 aanwezigen.

In de partij zullen leden in staat worden gesteld hun bijdrage te geven voor een geschenk aan Stalin ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag in November a.s. Het cadeau zal bestaan uit een bronzen beeld van manshoogte, voorstellende een Nederlandse arbeider. Voorts schijnt het in de bedoeling te liggen arbeiders in de bedrijven met kleine spontane geschenken hun erkentelijkheid jegens "kameraad Stalin" te laten uiten, in hoofdzaak bestaande uit een weergave op kleine schaal van producten, die de arbeiders in hun fabriek of werkplaats vervaardigen.

In talrijke bijeenkomsten over het onderwerp C.P.N. en Ronde Tafel Conferentie brachten verschillende prominente functionarissen het thema: onderduiken door militairen ter sprake. Van de gelegenheid om in een openbare C.P.N.-vergadering vragen te stellen, maakte te Deventer (5-9-1949) een onbekend A.N.J.V.-lid gebruik. In het begin van de actie in Indonesië hebben wij, zo zeide hij, van het hoofdbestuur van het A.N.J.V. opdracht gehad om dienst te weigeren. Nu draagt dit hoofdbestuur ons op om wel naar Indonesië te gaan en ons daar nuttig te maken door actie te voeren onder de militairen. Met de laatste order kon vragensteller zich niet verenigen en hij wilde de mening van de spreker hierover horen. De plaatselijke voorzitter deelde de jongeman mede, dat deze vraag haars inziens niet gedaan diende te worden in een vergadering als deze. De spreker W.B.Jansz uit Amsterdam antwoordde, dat hem van de order, als door vragensteller bedoeld, niets bekend was. Hij meende dat het Indonesische vraagstuk een onderwerp van discussie diende te zijn in de kring van het A.N.J.V.

Behoudens enkele uitzonderingen die de regel schenen te bevestigen (met name meer vage uitspraken van Gortzak en Schoonenberg) werd verklaard, dat de communisten de grootste bewondering hebben voor die militairen, die onderduiken. Het werd evenwel verstandiger en nuttiger geacht bij de troep te blijven en daar met andere militairen te strijden voor de ware democratie.

De Groot verduidelijkte deze zienswijze in een te Rotterdam door ca. 900 personen bijgewoonde openbare C.P.N.-vergadering, met de opmerking, dat de C.P.N. op het standpunt staat, dat individueel onderduiken met alle respect voor de daad als zodanig niet de juiste vorm van strijd is. "Iedere progressieve soldaat heeft tot taak het Nederlandse volk bij te brengen, dat algehele demobilisatie de enige oplossing is. Daartoe is eenheid nodig".

In de toespraak van De Groot te Amsterdam (20-9-1949) gaf de navolgende zinsnede uit diens rede toelichting op het begrip eenheid zoals de communisten dat verstaan. Hij drukte de aanwezig op het hart, dat zijn (fel kritische) woorden alléén Vorkink en andere leiders wilden treffen. "De arbeiders van de P.v.d.A. en alle anderen in de K.A.B. en het C.N.V. zijn onze "medestrijders".

Jan Bork wees er op 15-9-1949 te Breda in een openbare C.P.N.-bijeenkomst op, hoe met deze andersdenkende arbeiders contact behoorde te worden opgenomen. De communisten moesten vooral de Katholieken, de Christelijken en de leden van het N.V.V. als vrienden en niet als vijanden beschouwen. Hij waarschuwde hen niet over grote politieke problemen te spreken, doch vooral in de naaste omgeving strijdvaardig te zijn t.a.v. kleine onrechtvaardigheden, die elke arbeider voelt.

De campagne voor het werven en terugwinnen van abonné's op "De Waarheid" wordt zoveel doenlijk uitgevoerd overeenkomstig een methode, die de Italiaanse communisten onlangs met veel succes hebben gevolgd ter bevordering van een massale oplage van hun partijkrant de "Unità". De Italiaanse partijgenoten gingen 'en masse' op pad ter opvoering van de straatverkoop. "De Waarheid" had daarover reeds enige maanden geleden de loftrompet gestoken. De C.P.N. achtte, niets rekening werd gehouden met de afwijkende

toestanden hier te lande, het beginsel wel juist om voortaan de partijkrant en andere communistische lectuur niet langer alleen door 'specialisten' te laten colporteren maar door de gewone man en vrouw in haar rijen. Zij hoopte dat de massaliteit van zo'n actie ook voor "De Waarheid" gunstige resultaten zou opleveren. De moeilijkheid bleek ook nu het opwekken van belangstelling voor dit initiatief en het bevorderen van een zo ruim mogelijke deelname. Aan de oproepen bleek tot heden nog weinig gehoor te zijn gegeven. Wel hebben verschillende werkers van hoog tot laag met hun inspanningen resultaten geboekt. Aan een speciale colportage-tocht op 8 October j.l. namen in Amsterdam ook het Partijbestuur, Districtsbestuur, de directie en redactie van "De Waarheid", alsmede alle onderdistricten, bedrijfsgroepen en buurtafdelingen deel. In Frankrijk was dit reeds veel eerder het geval. Het laat zich echter aanzien, dat deze wervingsarbeid geen uitbreiding van "De Waarheid" kan teweeg brengen, omdat het aantal opzeggingen nog altijd vrij groot blijkt. Het praktisch effect van de nieuwe campagne was tot heden het tegenhouden van een verdere onrustbarende vermindering van de Waarheids-oplage. Er is veel werk gemaakt van de te Amsterdam in "Felix Meritis" ingerichte Waarheidstentoonstelling. O.a. de deelnemers van de C.P.N.-kaderscholing bezochten haar onder deskundige leiding.

De C.P.N. brochure-handel deed eind September j.l. een propaganda-geschrift "De Waarheid marcheert" verschijnen. Daarin wordt een overzicht gegeven over de wording en de groei van de "pers der arbeidersklasse in ons land".

De partijkrant gaf 1 October j.l. in het artikel "Handen af van De Waarheid" een overzicht van de processen, die het blad terzake van belediging zijn aangedaan. De hoofdredacteur Schoonenberg werd 29 September j.l. op grond van een aanklacht van Kupers veroordeeld tot geldboete en voorwaardelijke gevangenisstraf. Er staan, volgens "De Waarheid", die het bedoeld vonnis der Amsterdamse rechtbank vermeldde, nog meer rechtzaken tegen "De Waarheid" op de rol. "Daar is Dr. Beel, die op 20 October a.s. de beledigde "mag spelen; dan volgen later Vorrink, Frans Goedhart, de regering "zelf, een ministerie, vier directeuren van de Unilever, een trotskist, de wereldfederalist Kremers en lieden, wier oorlogsverleden het daglicht niet kan verdragen".

In de aanklachten zit, volgens het blad, systeem. De bourgeoisie had hierbij gegrepen naar een klassieke methode "om te proberen het communistisch woord het zwijgen op te leggen".

De redactie herinnerde aan de vervolging van de Russische "Prawda" vóór de October-revolutie 1917. Om de honderden boeten te kunnen betalen werd in heel tsaristisch Rusland door de arbeiders voortdurend geld ingezameld.

De vraag rijst of men nu hier te lande op die manier een financiële steunactie wil organiseren. Blijkbaar zal ook op andere wijze worden bijgesprongen. In een C.P.N.-bijeenkomst te Dordrecht werd immers op 9 October j.l. medegedeeld, dat uit het P.P.P.-fonds gelden voor dit doel zouden worden geput.

III. NEVEN- EN MANTELORGANISATIES DER C.P.N.

A.N.J.V. - Leden van het Verbond namen deel aan de jongste wervingsacties ten bate van "De Waarheid". Het A.N.J.V. demonstreerde in deze en andere activiteit bij herhaling zijn nauwe verbondenheid met de communistische zaak. Nog onlangs werd verklaard, dat het Verbond als organisatie zelfstandig naast de C.P.N. staat. De leden moesten zich echter beschouwen als jonge communisten.

De A.N.J.V.-scholing beweegt zich geheel langs de lijnen, uitgestippeld door de partij. Ongeveer 600 A.N.J.V.'ers, aldus stelde het kaderorgaan "Het Stuurrad" onlangs vast, hadden in de afgelopen periode aan scholingscursussen deelgenomen. De afdelingen die scholingsgroepen ter opvoering van theoretische kennis bezaten, bleken bronnen van activiteit te zijn geworden voor het gehele werk van het Verbond.

Ter verbetering van de scholing heeft het hoofdbestuur een landelijk scholingsbureau gevormd, dat de districten en afdelingen van het A.N.J.V. zal ondersteunen bij de voorbereiding er van. Het secretariaat van genoemd bureau is gevestigd bij Gusta Vonk, Kerkhoflaan 68, Halfweg (N-H).

De A.N.J.V.-leiding betuigde in de laatste weken nog in ander opzicht haar trouw aan het Stalinisme. Zij spoorde allen, die na de bevrijding aan de jeugdspoorweg van Joegoslavië hadden gewerkt, aan om het daarvoor ontvangen insigne terug te zenden met de toelichting erbij, dat de jeugd wel had willen helpen aan de wederopbouw, doch niet aan de voorbereiding van een nieuwe oorlog.

Het Verbondsbestuur trachtte het deelnemen van A.N.J.V.'ers aan de vredesacties in voor de jeugd geëigende vorm te vergroten. Met andere jongeren (A.J.C., Nieuwe Koers, Christelijke en Katholieke groepen) moest worden samengewerkt. Indien de leiding van die groeperingen samenwerking in vredesjeugd-comité's zou weigeren moesten de A.N.J.V.'ers daarin niet berusten en bijvoorbeeld een manifest aan de onwilligen en hun leden verzenden. Een dergelijke open brief diende verspreid te worden bij de clubhuizen van de betreffende jeugdorganisaties. Het vormen van vredesjeugd-comité's diende, weigering ten spijt, voortgang te vinden. Daarvoor werd het samenbrengen van een lid van de A.J.C., een N.V.V.'er, een lid van een Christelijke groepering en een A.N.J.V.'er reeds voldoende geacht. Het inschakelen van de bedrijfsjeugd in de plaatselijke jeugd vredescomité's werd het belangrijkste geacht.

Nader is gebleken, dat het gestencilde blaadje "De Vredes-soldaat" (zie overzicht no. 8-1949 blz. 10 en 11), centraal wordt geredigeerd door het Militaire Bureau van het A.N.J.V. Deze nieuwe soldatenkrant moet periodiek, waarschijnlijk eens per maand, verschijnen. Plaatselijke afdelingen krijgen daarvoor persklare copie uit Amsterdam toegestuurd, die eventueel met nieuws uit eigen omgeving kan worden aangevuld. Zodoende krijgen deze blaadjes een min of meer uitgesproken gewestelijk of plaatselijk cachet.

Het A.N.J.V. verspreidde een nieuwe brochure "Kanonnen hebben niet het laatste woord" (16 pag.-15 cent), een bijdrage aan het internationale vredesoffensief van het wereldcommunisme.

Op 28 September j.l. werd door een aantal jongeren gemonstreerd in de nabijheid van het gebouw, waar het Hoog Militair Gerechtshof te 's-Gravenhage de zaak "Van Praag" behandelde. De Internationale en andere strijdliederen werden aangeheven. De betogers werden door de politie verwijderd.

Nederlandse Pioniersbond (N.P.B.) - Geruime tijd leek het er op of aan deze jeugdorganisatie van het A.N.J.V. een nog korter leven beschoren zou zijn dan aan het verdwenen Ned. Verbond van Werkersjeugd. Het kaderblad "De Dynamo" heeft echter in September j.l. voor enig levensteken van deze Pioniers gezorgd. Daarin is het Winterwerk in grote lijn aangegeven. In samenwerking met A.N.J.V., Ned. Vrouwenbeweging e.d. zouden o.m. massale Sint Nicolaasfeesten, het Zonnewendefeest (misschien beter bekend als Kerstfeest) gevierd kunnen worden, aldus dit instructieblad. Voorts wordt uitgeweid over troepavonden en garde-avonden. De jongeren vonden echter geen gardehonk, weshalve de garde-avonden niet gehouden werden.

Aanbevolen werd uit het boek "Dwang en Vrijheid" van de Franse communistische dichter Louis Aragon materiaal te putten voor de troepavonden. Aan de jongens- en meisjes-pioniers wil men een soort padvindingsinstructies geven. De N.P.B. blijkt evenwel tot heden te tobben met een ernstig tekort aan kandidaten, die bereid zijn zich in de opleidingsavonden tot troep-leidsters te laten bekwamen.

Arbeidersbond voor Cultuur (A.B.C.) - De afdeling vacantie-besteding van deze communistische bond organiseerde in het voorbije zomerseizoen voor de leden excursies. De afdeling Amsterdam kwam Zondag 4 September j.l. met een aantal leden in autobussen naar Arnhem voor een bezoek aan een tentoonstelling in Park Sonsbeek. Deze expositie werd dezelfde dag door deelnemers aan de Ronde-Tafel-Conferentie bezichtigd. Communistische figuren te Arnhem slaagden er niet in om deze ontmoeting aan te grijpen voor een demonstratie tegen de R.T.C.-excursiegangers. Slechts aan twee Indonesiërs, die later in de middag per auto aankwamen, werd voor de ingang van Park Sonsbeek een aantal pamfletten overhandigd. Aan het kort daarna vertrokken grote gezelschap Indonesiërs is waarschijnlijk geen schrijven ter hand gesteld, zoals in later door de communisten te Arnhem uitgereikte pamfletten stond vermeld.

N.V.B. - De Nederlandse Vrouwen Beweging nam in enige steden actief deel aan de voorbereiding van de Wereldvredestdag op 2 October j.l. Juist in dit milieu werd contact gelegd met personen, die met het communisme niets uitstaande hebben, doch zich aanvankelijk, geleid door een zeker idealisme, tot deze vredesdemonstratie voelden aangetrokken. In een gemeente trok een doopsgezind predikant zich na een verkennende bespreking terug, daar hij zich met de gang van zaken in een inleidende vergadering niet kon verenigen.

Het hoofdbestuurslid van de N.V.B., Rie Lips, maakt waarschijnlijk deel uit van een Nederlandse delegatie, die een

in begin December te Peiping te houden congres van Aziatische vrouwen zal bijwonen (zie hoofdstuk Indonesië).

O.P.S.J. - Het 12 en 13 November a.s. te houden congres "Onderwijs en Vrede" (zie het vorige overzicht blz. 11) ontvangt in onderwijskringen een ruimere adhaesie dan aanvankelijk verwacht werd. Het hoofdbestuur te Amsterdam geeft ter voorbereiding van het a.s. congres Informatiebulletins uit. Een aantal vooraanstaande Nederlandse figuren uit de onderwijswereld, aldus werd daarin bericht, gaf gehoor aan een uitnodiging van het initiatief-comité en kwam Zondag 18 September te Amsterdam bijeen.

Voorts hebben velen instemming betuigd, onder wie enige mensen, afkomstig uit universitaire en kunstenaarsmilieu's. De O.P.S.J.-voorzitter Joop Wolff week in deze omgeving van min of meer bezadigde lieden in zoverre af van zijn vroegere standaard-toespraken, dat vele uitdrukkingen werden verzacht. Minister van oorlog werd minister van defensie; Marxisme, kapitalisme en andere strijdvaardige attributen, kwamen er ditmaal niet aan te pas. Het Atlantisch Pact werd terloops in afkeurende zin ter sprake gebracht. Hier werd "burgerlijke" matiging stipt in praktijk gebracht, gelijk de C.P.N. ze aan haar ingewijde vredes-apostelen heeft gedoceerd.

"Nederland-U.S.S.R." - De Vereniging "N.U." beijvert zich om verder verbindingen te leggen met andere organisaties van intellectuelen. Dit kwam tot uiting in een artikel, opgenomen in het tijdschrift van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond (no. 9, Sept. '49). Van de secretaris der vereniging "Nederland-U.S.S.R." ontving het tijdschrift een brief, betreffende uitgifte van een Schaakbulletin. Daaraan is het volgende ontleend: "Wij weten, dat in ons land betrekkelijk weinig over het Russische schaken bekend is, terwijl, vooral na het wereld-schaakturnooi van het vorig jaar, de belangstelling voor de Sowjetmeesters en -grootmeesters zeer groot is. Dit is de rede, waarom wij het plan hebben opgevat met ingang van September van dit jaar een maandelijks schaak-bulletin te gaan uitgeven, dat onder redactie zal staan van de heer A. Hondius, die geregeld de Russische schaakliteratuur leest en bestudeert en daardoor in staat is schaaklievend Nederland van de laatste gebeurtenissen en prestaties op de hoogte te houden en U de problemen en partijen voor te leggen, die in Sjachmati, Sowjetski Sport e.a. worden gepubliceerd. Gaarne stellen wij Uw leden in de gelegenheid dit bulletin van ons te ontvangen. De prijs is voorlopig vastgesteld op 15 cent per nummer en dient voor een half jaar vooruit betaald te worden."

In een openbare vergadering van "Nederland-U.S.S.R." te Groningen d.d. 9-10-1949 werd deze nieuwe uitgave gepropageerd door dr. J. Engels. De administratieve secretaris van "N.U.", Martin van der Zee, sprak 8 September j.l. voor een voornamelijk uit Amsterdam afkomstig gezelschap van circa 650 personen in een openluchtbijeenkomst te Alkmaar. De belangstellenden waren daarheen op initiatief van "N.U." per salonboot gereisd.

Van der Zee voer in zijn rede uit tegen hen, die de Sowjet-Unie beliegen en belasteren. Hij memoreerde nog eens de "provocatie" met de vertoning van de film "Het IJzeren Gordijn". Rusland bood, volgens zijn beweren, na de bevrijding aan Nederland aan "al het hout te leveren voor de wederopbouw, in ruil voor twee bagger-machine's. Het ging echter niet door. De dollar regeert in Nederland", aldus Van der Zee.

In September j.l. heeft de vereniging "N.U." in een provincieplaats een werkersconferentie gehouden.

Nederlands Organisatie Comité van het Wereldvredecongres - Dit meermalen vermelde comité te Amsterdam (secr. Haakon Stotijn) gaf in September een "Vredesbulletin" uit. Daarin zijn talrijke organisatorische aanwijzingen voor de 2 October-viering gegeven. Het trad, kennelijk in overeenstemming met de bedoelingen van de communisten, op als landelijke centrale, die de lokale activiteit beoogde aan te moedigen.

In bedoeld "Vredesbulletin" werd als uitgangspunt aangegeven: een derde wereldoorlog te voorkomen.

De comité's in den lande, zo werd in het bulletin verduidelijkt, zouden oproepen tot demonstraties of demonstratieve bijeenkomsten. Dat heette voor 2 October hoofdzaak. Een comité diende een zo groot mogelijke autoriteit bij de bevolking te genieten. De oproep van het Amsterdamse comité bijvoorbeeld, die getekend was door zulk een hoog aangeschreven kunstenaar als Mevrouw Anna van Gogh-Kaulbach, en direct daarna ondersteund door algemeen geachte en verschillend georganiseerde arbeiders bij Werkspoor (4 E.V.C.'ers, 5 N.V.V.'ers, 1 C.N.V.'er) en elders, had, volgens het Vredesbulletin, een diepe weerklink bij de bevolking gevonden. Anderen: geleerden, arbeiders, vrouwen, schaarden zich reeds achter dit initiatief.

Ook in Rotterdam begon een comité, samengesteld uit personen die lid zijn van velerlei maatschappelijke en culturele verenigingen, het werk aldus. En al spoedig wisten ijverige vredesvrienden op de "Stereofabriek" het initiatief over te nemen en het hele personeel de oproep te doen ondersteunen.

In Amsterdam-West formeerde zich een comité met het doel bij een feestelijke brugopening een vredes-praalwagen te laten meerijden. Ook hier, aldus werd verzekerd, waren het belangrijke, geziene buurtgenoten, die het initiatief namen.

Veel hing af van publicatie. Een eerste begin moest bestaan uit het vormen van een initiatiefcomité (al waren het slechts 2 of 3 personen) en het vaststellen van een demonstratie moest direct aan de plaatselijke pers en aan het landelijk comité ter publicatie worden gegeven. Liefst in de vorm van een oproep. Ook daarna moest men voortgaan met het publiceren van nieuws en van bewijzen van instemming.

De benodigde financiën moest men zelf bijeenbrengen. Het landelijk comité stelde steunlijsten ter beschikking, waarbij het dan ter dekking van eigen onkosten op een nader te bepalen percentage van de opbrengst rekende.

In de practijk heeft deze wijze van optreden er toe geleid vele personen te binden, die niet of eerst te elfder ure beseften, dat zij voor een communistisch gerichte actie werden ingespannen.

In enige gemeenten heeft men van die kant de namen gepubliceerd van plaatselijke vredescomité-leden, die echter zelf ontkenden daarvoor toestemming te hebben verleend.

Het Nederlands Organisatie Comité van het Wereldvredescongres besloot inmiddels een Nederlands Vredescongres op 10 en 11 December a.s. te Amsterdam bijeen te roepen. Een voorlopige Nationale Vredesraad, geïnstalleerd in een vergadering d.d. 25-9-1949 van het Organisatie-comité zal op het komende congres worden benoemd.

E.V.C. - De Algemene Resolutie, die door het van 31 Augustus tot 4 September j.l. te Amsterdam gehouden E.V.C.-Verbondcongres werd aangenomen, vertoont in haar eindredactie enige opvallende afwijkingen van de Ontwerp-Resolutie, zoals deze in "Werkend Nederland" van 25-6-'49 volledig stond afgedrukt.

Uit opportuniteitsoverwegingen stemde de centrale leiding ten congresse toe in een aantal voorgestelde afzwakkingen en accent-verleggingen, alsmede in enige beknottingen van de oorspronkelijke tekst. Aan deze veranderingen zal echter weinig of geen principiële betekenis kunnen worden toegekend. Zij vermogen niet aan te tonen, voorzover zulks uit fragmentarische wijzigingen al zou zijn af te leiden, dat de wezenlijke, door de topfiguren der E.V.C. nagejaagde communistische doelstellingen, thans ingrijpende verandering hebben ondergaan. De toonaangevende figuren van de E.V.C. hebben zich immers in toenemende mate vertrouwd gemaakt en vereenzelvigd met de communistische denkbeelden en praktijken. Camouflage-middelen ter misleiding van tegenstanders bleken ook nu weer welkom. Ter illustratie daarvan is dezerzijds uit de talrijke al dan niet aanvaarde amendementen op de Ontwerp-Resolutie een beperkte keuze gedaan.

De bestrijding van het Wereldvakverbond en het vermeende verzet tegen nationale en internationale solidariteit vanwege de tegenstanders der arbeidersklasse en der E.V.C. zijn in de Algemene Resolutie vermeld. Daarentegen werd een zinsnede betreffende de solidariteit van de E.V.C. met de vakbonden der Sowjet-Unie weloverwogen geschrapt.

Uit de kenschetsing van het karakter ener vakorganisatie moest de passage over het zich stellen op de grondslag van de klassenstrijd verdwijnen, wat inderdaad gebeurde.

Ten aanzien van zogenaamde scheuringspogingen in de E.V.C. repte de Ontwerp-Resolutie over Trotskisten en andere scheurmakers. Deze diskwalificatie, tot driemaal achtereen in de ontwerp-tekst herhaald, werd nochtans uitgebannen, evenals de zin: "De Trotskisten van de R.C.P., de Vlamgroep e.d." zijn "principiële tegenstanders van elke vakorganisatie".

De leiding der E.V.C. wist evenwel van geen uitwijken, waar het de onvoorwaardelijke ondersteuning gold van het zogenaamde vredesoffensief der Sowjet-Unie. Uit een der openingspassages der Ontwerp-Resolutie werden de woorden "het Atlantisch Pact" en "tegen de Sowjet-Unie" weliswaar geschrapt, om echter aan het einde van de herziene en door het congres bekrachtigde

Resolutie als volgt terug te keren: "De E.V.C. karakteriseert "het Atlantisch Pact als een der werktuigen tot het voorbereiden "van een nieuwe wereldoorlog gericht tegen de Sowjet-Unie, die "onoverzienbare rampen over alle volken zal brengen." Ten deze waagde de communistische leiding van de E.V.C. het niet om als in andere gevallen water bij de wijn te doen.

Nopens de herziening van de Statuten der E.V.C. vroegen vooral enige beleidsmogelijkheden de aandacht. Een uit het Verbondscongres naar voren gekomen voorstel om de E.V.C. als organisatie nader te karakteriseren met de aanduiding "onafhankelijk "van enige politieke partij of geestelijke stroming" werd verworpen. De Landelijke Raad had aanbevolen de E.V.C. statutair aan te duiden "als zelfstandige organisatie". Het Bondscongres bekrachtigde dit prae-advies. De E.V.C.-leiding kan op grond van deze formulering zonder schending van de Statuten blijven deelnemen aan partij-politieke campagnes, zoals de communistische vredesactie; het protest tegen de "terreur" in Indonesië etc..

Tevens werd aan de doelstelling "behartiging van de belangen der Nederlandse werknemers" toegevoegd: "behartiging van "de belangen der in Nederland verblijfhoudende mannelijke en "vrouwelijke werknemers en huisgezinnen."

Deze verruiming van haar arbeidsveld stelt de E.V.C. thans op grond der statuten in staat om ook in te grijpen bij arbeidsconflicten hier te lande, waarin niet-Nederlandse werknemers gemengd zijn. Dit is onlangs in Den Haag gebeurd, waar Indonesisch restaurantpersoneel in staking ging. (Zie hiervoor het hoofdstuk Indonesië van dit overzicht).

Afgewezen werd een voorgestelde verscherpte formulering van de klasse-tegenstellingen (bezitters-uitbuiters enerzijds en bezitlozen-uitgebuitenen anderzijds).

Het waren stellig geen principiële bezwaren waardoor de E.V.C.-leiding werd bewogen om zekere matiging in de tekst van de nieuwe Verbondsstatuten te betrachten. Ook andere in het Verbondscongres geuite radicale standpunten werden uit de Statuten geweerd, bijvoorbeeld die ten aanzien van een zo groot mogelijke machtsvorming der arbeidersklasse nationaal en internationaal. Ook de amendementen, behelzende het slechten van de kunstmatig geachte scheiding op politiek en religieus gebied in de vakbeweging en de eis om een eind te maken aan de uitbuiting van de werkers, werden door de leiding buiten de statuten gehouden. Evenmin wilde het congres, op voorstel van zijn leiding het amendement aanvaarden om de samenwerking van de E.V.C. met andere lichamen te beperken tot sociale en/of economische groeperingen. Daarin zou voor de E.V.C., zoals hiervoren werd aangeduid, een formele beperking kunnen liggen van de mogelijkheden tot deelneming aan andere dan sociaal-economische acties. De E.V.C.-Verbondsvoorzitter Blokzijl e.s. namen juist de laatste maanden in toenemende mate actief deel aan bij uitstek politieke demonstratieve bijeenkomsten.

De E.V.C. heeft de vakbonds-democratie in haar gelederen telkens weer als een lichtend voorbeeld gesteld tegenover die der overige vakbeweging in Nederland, welke door toedoen van "vakbonzen" ernstig geschonden heette te zijn. Inmiddels stemde het tweede E.V.C.-congres in met een duidelijke besnoeiing van de zo hoog geroemde democratie dezer vakcentrale. Als taak van het Verbondscongres staat in de statuten bekrachtiging van de Algemene Raad vermeld. Het voorstel om het woord bekrachtiging te vervangen door verkiezing werd niet aanvaard.

Verworpen werd ook een voorstel om aan de bevoegdheid van het Verbondsbestuur te tornen. Dit mag op vergaderingen van de organen der bij de E.V.C. aangesloten bedrijfsbonden het woord voeren. De beperking, dat zulks alleen kon gebeuren "in overleg met het betreffende bondsbestuur", wees het Congres van de hand.

Over het geheel werden alle amendementen, waarop de Landelijke Raad (nu Algemene Raad) ongunstig had geadviseerd, door het E.V.C.-congres volgzzaam verworpen. Daarentegen bleken alle voorstellen tot wijziging, welke aan de ontwerp-statuten zijnerzijds waren toegevoegd, zonder uitzondering te zijn aanvaard. De strijdvaardige communist Bertus van de Heul besliste als voorzitter van de Organisatie-commissie feitelijk over het lot van alle amendementen. In deze sleutelpositie deed hij onmiskenbaar nuttig werk ten dienste van de communistische leiding van de E.V.C.

Tenslotte zij vermeld, dat deze nevenorganisatie der C.P.N. in de nieuwe statuten wordt genoemd Het Verbond van Bedrijfsbonden "Eenheidsvakcentrale".

In navolging van de Franse communistische vakbeweging zal op 29 October e.k. te Amsterdam een E.V.C.-Conferentie voor Werkende Vrouwen worden gehouden. Vooraf zullen inleidende vergaderingen ter propagering van die vrouwen-conferentie in het gehele land worden belegd. Ook zal een speciale krant "De werkende vrouw" worden uitgegeven.

IV. ANDERE GROEPERINGS.

Trotskisme - De sectie Nederland van de IVE Internationale is de voor haar teleurstellende uitslag der laatste gemeenteraadsverkiezingen nog niet te boven gekomen. Zij is zich bewust van haar onmacht om in partij-politiek opzicht enige invloed op de massa der arbeiders uit te oefenen. Haar plechtanker blijft niettemin de vakbeweging. Het schijnt thans in de bedoeling te liggen te dien aanzien aan de actieve R.C.P.-ers instructies in cursusverband te verschaffen over het partijwerk.

De houding van de R.C.P.-leiding ten opzichte van het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties is tegenstrijdig. Sommigen zien in een zelfstandig voortbestaan van het O.V.B. geen verder heil voor de Trotskistische belangen, anderen zijn het daarmede volkomen oneens.

De R.C.P. en de oude S.D.A.P. zullen in lokaal verband met een gemeenschappelijke scholing beginnen. Mogelijk groeien deze dwergpartijtjes naar elkander toe onder de druk van de tegenspoed.

"De Vlam" - Van deze groep bleef in het gelijknamige weekblad een scherp verzet tegen het regeringsbeleid uitgaan. Het orgaan "De Vlam" gaat nog steeds gebukt onder ernstige bestaanszorgen. Teneinde de voorwaarden voor een minder nijpende geldnood te scheppen is men in die kring eind September j.l. overgegaan tot oprichting van de "Vereniging van Vrienden van de Vlam". Kennelijk wil men pogen de redactionele vrijheid van "De Vlam" buiten de greep van enige partij-politieke controle te houden.

V. INDONESIË.

Na de uitroeping door de Chinese communistenleider Mao Tse Tung van de "Volksrepubliek China" is in het dagblad "De Waarheid" een speciaal voor deze gelegenheid getekende "Kaart van Azië" afgedrukt, waarop het gebied van het zgn. nieuwe China door arcering is aangeduid. Hiermede is wederom blijk gegeven van de belangstelling, die de Nederlandse communisten levendig willen houden voor de communistische activiteit in dit deel der wereld. Daarbij past evenzeer de publiciteit van de gelukwenstelegrammen, die de C.P.N. pleegt te verzenden in verband met in het kader van het internationale communisme van belang geachte gebeurtenissen. Derhalve is ook in "De Waarheid" melding gemaakt van het telegram, dat het partijbestuur van de C.P.N. aan de Chinese communistische partij heeft gezonden en waarin uit naam van de C.P.N. door het lid van het dagelijks bestuur J. Brandenburg (in functie aangeduid als secretaris) de hartelijke gelukwensen worden uitgesproken met de proclamatie van de "nieuwe Volksrepubliek China", "een historische gebeurtenis, welke van onschatbare waarde is voor de strijd van de arbeidersklasse in de gehele wereld."

Het lijkt geen twijfel, dat ook dit telegram weer verzonden is via het "New China News Agency" te Londen.

Het communistische China bezit thans ook een eigen vlag; rood met in de linkerbovenhoek een grote en rechts daarvan in boogvorm vier kleine goudkleurige sterren.

In Indonesië is een verbod uitgevaardigd - in verband met de Chinese feestdag op 10 October, de zgn. Wuchangdag - tegen het uithangen van deze vlag, waarop naar verluidt ook de officiële Chinese vlag niet is uitgehangen. Grote groepen Chinezen daar te lande hebben bereids openlijk hun aanhankelijkheid betuigd aan Mao Tse Tung; in Nederland zijn dergelijke openlijke sympathiebetuigingen (nog) niet waarneembaar. Op genoemde feestdag is hier te lande de officiële Chinese vlag nog uitgehangen.

Nochtans kan op goede gronden worden aangenomen, dat het aantal Chinezen, dat zich achter Mao Tse Tung schaart, groeiende is. De geaardheid van de Chinees weerhoudt hem er echter veelal van zelfstandig spontaan naar buiten uiting te geven aan zijn politieke gevoelens en zelfs in eigen kring neemt de Mao Tse

Tung-volgeling, levende ver buiten het Aziatische Rijk, (nog) de nodige voorzichtigheid in acht. Dit blijkt bijvoorbeeld hieruit, dat Chinese communistische geschriften na ontvangst vernietigd plegen te worden. Een dezer geschriften is het al geruime tijd te Londen uitgegeven gestencilde periodiek "Democratisch Front", gesteld in Chinese karakters, dat vanuit Amsterdam aan hier te lande wonende Chinezen wordt toegezonden. Het geschrift is volkomen communistisch; de inhoud is afgestemd op de overwinning der communistische legers in China.

Bij de anti-imperialistische propaganda in het blad wordt ook Nederland betrokken. In het nummer van 1 September 1949 is medegedeeld, dat de guerillatroepen in Indonesië verbeterden de strijd tegen Nederland voortzetten, ondanks de "cease fire". In het bewuste stuk wordt verder opgemerkt, dat Nederland, nu het verliest, Indonesië wil paaien, maar de misleide bevolking van Indonesië vertrouwt op het volksleger.

De C.P.N. laat de Ronde Tafel Conferentie te 's-Gravenhage niet met rust, in deze zin dan, dat haar critieken voortduren. Steeds zijn het echter vrijwel dezelfde geluiden die weerklinken. Het doel der Regering is om in Indonesië het koloniale systeem, zij het dan in andere vorm en met andere mensen, weer in te voeren.

Het is bekend, dat de C.P.N. zich bij herhaling solidair heeft verklaard met de Partai Komunis Indonesia (P.K.I.). Derhalve behoeft het geenszins te verwonderen, dat - mede lettende op de onderlinge contactmogelijkheden - hun inzichten met elkander overeenstemmen. Zo ook wat betreft hun oordeel over een zgn. nieuwe koloniale status. De P.K.I. heeft eveneens onlangs dienaangaande nog als haar mening uitgesproken, dat de pogingen, om door het houden van conferenties tot een vreedzame oplossing van het Indonesische probleem te komen moeten leiden tot het vormen van een semi-koloniale status van de Verenigde Staten van Indonesië.

Ook op andere punten zijn de C.P.N. en de P.K.I. het volkomen eens; geen buitenlandse troepen in Indonesië en Indonesië moet vrij zijn van invloed en dwang op politiek, economisch en financieel gebied. Beide organisaties keuren de "cease fire" af.

De "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) te Amsterdam heeft ook aan Mao Tse Tung een gelukwenstelegram gezonden in verband met de stichting van de Volksrepubliek China. De vereniging is er van overtuigd, aldus komt in het telegram tot uitdrukking, te spreken in naam van de overwegende meerderheid van het Indonesische Volk. Verder is daarbij aan Mao Tse Tung medegedeeld, dat zijn overwinning zegenrijk zal zijn "voor onze strijd tegen het wereldimperialisme".

De Perhimpunan Indonesia blijft gekant tegen de Ronde Tafel Conferentie en trekt ook daarbij één lijn met de communisten.

Daar deze vereniging bovendien heftig blijft ageren tegen de Regering der Republiek Indonesia staan de Republikeinse vertegenwoordigers bij de R.T.C. min of meer wantrouwend tegenover haar, temeer omdat de - na de zgn. Madioen-opstand gefusilleerde

- communistenleiders in de Republiek vroeger lid der "Perhimpunan Indonesia" waren.

In het Indische restaurant "Waroeng Djawa" te Scheveningen is kortgeleden onder het Indonesisch personeel een staking uitgebroken uit ontevredenheid over de verdeling der fooien. Aanstonds heeft de E.V.C., waarbij vrijwel alle stakende Indonesiërs zijn aangesloten, het voor hen opgenomen en daarbij met de handtekeningen van een vijftigtal "Indonesische arbeiders" (als sympathiebetuiging) de nodige druk willen uitoefenen.

Het is de eerste keer, dat de E.V.C. zich heeft kunnen bemoeien met een staking onder Indonesiërs hier te lande, zij het dan, dat het hier een staking van leden dezer organisatie betrof. Doch indien dit niet het geval ware geweest, dan zou de E.V.C. zich vermoedelijk toch ook niet afzijdig hebben gehouden. Immers is de E.V.C. al geruime tijd doende de "Indonesische arbeiders" tot zich te trekken en niets is dan geëigender om zich - zoals gebruikelijk - met een staking te bemoeien. Bovendien verleent de "Perhimpunan Indonesia" kennelijk de nodige medewerking aan de E.V.C. Eén harer hoofdbestuurders is werkzaam op het E.V.C.-kantoor te Amsterdam en naar uit verschillende omstandigheden valt af te leiden is hij bovendien een gewillig werktuig der communisten. Verder wordt in het P.I.-orgaan "Indonesia Merdeka" geregeld aandacht geschonken aan de vakbeweging en is het W.V.V., waarvan de E.V.C.-leider B. Blok-zijl vice-voorzitter is, daarin bereids als voorbeeld gesteld.

In het September-nummer van "Indonesia Merdeka" is o.a. in een artikel "Musuh dan Kawan dari Kaum Pekeraja Sedunia" (vijand en vriend van de wereldvakbeweging), een heftige aanval gedaan op het "Nederlandse imperialisme".

Blijkens een advertentie is de vereniging "Nederland-Indonesië" weer begonnen met de uitgifte van haar gelijknamig orgaan. Voor abonnement kan men zich wenden tot D.Noordewier, Prins Mauritslaan 120 te 's-Gravenhage.

In het te Parijs werschijnend blad "Humanité" is bekend gemaakt, dat van 1 tot 6 December a.s. te Peiping (Peking-China) een congres van Aziatische vrouwen zal worden gehouden waar ook een Hollandse delegatie aanwezig zou zijn. Het congres is georganiseerd door de (communistische) Internationale Federatie van Democratische Vrouwen (F.D.I.F.).

In November a.s. zou te Peiping een congres van Aziatische Vakorganisaties gehouden worden, georganiseerd door het Wereld Vak Verbond (W.V.V.).

17 October 1949.

VI. OVERZICHT DER STAKINGEN IN SEPTEMBER 1949.
Zie blz.20.

OVERZICHT DER STAKINGEN IN SEPTEMBER 1949

- 20 -

Bedrijf.	Aanleiding.	Inmenging Vakbonden.	Resultaat.	V o l g n o.
Fab.NV-Gusto werkzaam bij Caltex- ^v 'dam	Wegens mist kon niet gevaaren worden en vond vervoer per autobus plaats;enige arb.wei- gerden een staanplaats; hierdoor ontstond ver- traging;betrokken arb. beboet en verloren tijd niet uitbetaald;andere arb.protesteerden hier- tegen.	Unie bemid- delde;EVC en DVB door di- rectie er buiten ge- houden.	Boete kwam te vervallen;over stakingsverlet zou nog worden onderhandeld.	1
Restaurantbedr. Waroeng Djawa Den Haag	Protest tegen loonrege- ling en verdeling van foeien.	EVC-ANBH leidt ac- tie.		2
Sigarenfabr. Velasques Reusel.	Protest tegen verwer- ken mindere soort ma- teriaal dan op neven- bedrijf.	Unie bemid- delde.	Eis ingewilligd en werk normaal hervat.	3
Text.fabr. E.ter Kuile Enschede.	Protest tegen inwer- king treding nieuw tariefsysteem.	Unie bemid- delde.	Werk normaal on- der nieuwe systeem hervat.	4
NV.Kon.Ned.Fabr. v.Wollen dekens Zaalberg- Leiden.	Protest tegen nieuw ingevoerd tarief- systeem.	Unie bemid- delde;EVC- ATEK steunde actie.	Werk voorlopig normaal hervat; zaak opnieuw in bespreking.	5
Kon.Ver.Tapijt- fabriek te Deventer.	Protest spoelsters tegen terugbrenging loon op CAO hoogte.	EVC-ATEK steunde ac- tie.	Met invoering nieuw tarief- systeem namen staaksters ge- noegen.	6
Groninger Hout- handel Kunst Groningen.	Eis:loonsverhoging en verhoging prestatie- toeslag.	EVC-ABHM stookte.	Stakers allen ontslagen;actie verliep;enige arb.weer aange- nomen.	7
Leidse Text.f. Gebr.v.Wijk & Co Leiden.	Eis:Loonsverhoging boven bij CAO toege- stane.	EVC-ATEK stookte.	Eis niet inge- willigd;werk normaal hervat.	8
Mij.ter ver- vaardiging v. gasmeters te Dordrecht.	2 arb.weigerden te werken onder contrôle tijdopnemer;werden weggezonden;andere arb.in staking.	---	Beide arbeiders weer tewerk ge- steld,arbeid normaal hervat.	9

Text.fabriek NV.v.Heek & Co. Enschede.	Protest wolwevers tegen verw.ander ma- teriaal,ondanks ge- wijzigd tariefsysteem.	Unie bemid- delde.	Arbeid onder pro- test hervat.	10
Metaalbedrijf "De Cirkel" te Amsterdam en Halfweg.	Protest tegen voorge- nomen ontslag van aantal arbeiders.	EVC-Metaal steunde.	Ontslag voorlo- pig één maand uitgesteld.	11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

10

2800

11

52

400

200

actie 1/10-49 beëindigd.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30